

VIRKAMIESLAUTAKUNNAN PÄÄTÖS

Päätös nro 39/2007
1.6.2007

Asia Kirjallinen varoitus

Päätös, johon haetaan oikaisua

Suojelupoliisin päätös 23.11.2006, jolla ylitarkastaja Xlle on annettu kirjallinen varoitus virkatehtävien laiminlyönnistä.

X on ollut ilman syytä ja luvatta poissa virantoimituksesta 20. - 21.2.2006. Hän on aiemminkin saanut huomautuksen epäselvistä poissaoloista.

Xn huolimattomasta menettelystä 25.9.2006 on aiheutunut suojelupoliisin johdotovalmiudessa olevan päällystöön kuuluvan virkamiehen tavoittamattomuus 25. - 27.9.2006 väliseksi ajaksi.

Oikaisuvaatimus

Suojelupoliisin antaman varoitus on perusteettomana kumottava.

X sai 1990-luvun alussa suojelupoliisin tietohallinnolta atk-laitteen työtehtävien tekemiseen kotona. Laite on sopimaton kuvankäsittelyyn. X osti tehokkaamman koneen päällikön tehtäväkseen määräämän multimediaesityksen valmistamiseen sekä tietysti myös opiskelu- ja muuhun kotikäyttöön. Uudella koneella X pystyi myös ottamaan käyttöön laajakaistayhteyden ja sitä kautta toimivimmat yhteydet yhteistoimintatahoihinsa. Poissaolo 20. - 21.2.2006 on liittynyt kyseisen atk-laitteiston asennustyöhön tukitoimintaan. Kysymys on ollut työtehtävästä eikä luvattomasta poissaolosta.

X on ilmoittanut esimiehelleen poissaolostaan 20.2.2006 klo 8.31 lähettämälleen tekstiviestillä ja poissaolon jatkumisesta 21.2.2006 klo 10.28 lähettämälleen tekstiviestillä. X ei saanut minkäänlaista vastausta ensimmäiseen viestiin. Jälkimmäiseen viestiin esimies vastasi, ettei hyväksy poissaoloa vaan vaatii siitä selvityksen. X antoi selvityksen 24.2.2006 ja lisäselvitystä 6.3.2006.

X on noudattanut poissaolojen ilmoittamisessa tapaa, jota on käyttänyt jo vuodesta 1997 lähtien. Yleensä poissaolot on hyväksytty etukäteen, mutta joskus myös jälkikäteen tai samana päivänä.

Xn esimieheltä 12.3.2006 saama sähköpostiviesti antoi ymmärtää, että asia oli selvitetty. Asiaan on palattu vasta 3.11.2006, jolloin X sai kutsun kuulemis-tilaisuuteen mahdollisen varoituksen antamiseksi.

Xlla ei ole mitään muistikuvaa siitä, että hän olisi aiemmin saanut huomautuksen epäselvistä poissaoloistaan.

X on ottaessaan 25.9.2006 aamupäivällä vastaan suojelupoliisin johtovalmiuteen liittyvän päällystöpäivystyksen tehnyt ystävänpalveluksena itse soiton-siirron päivystyspuhelimesta vaikka se olisi kuulunut edellisen päällystöpäivystäjän tehtäviin. X näppäili virkakäytössään olevan GSM-puhelimen numeron vahingossa yhden numeron osalta väärin. Vallitsevan käytännön mukaan edellinen päivystäjä tekee tarkistussoiton, mikä myös jäi tässä tapauksessa tekemättä. Asiasta ei aiheutunut mitään vahinkoa eikä valtakunnan turvallisuuskään kärsinyt tästä tahattomasta virheestä.

Varoituksen antaminen on suojelupoliisin taholta ylireagointi, jonka tarkoituksena on pelkästään hankaluuksien aiheuttaminen Xlle. Varoituksen antaminen ei perustu hyvän hallinnon periaatteisiin, eikä siinä mainittuihin hallinnon oikeusperiaatteisiin. Erityisesti Xää ihmetyttää se, että luvattoman poissaolon ja kuulemisen väli oli niin pitkä. Molemmat väitetyt "rikokset" ovat myös laadultaan vähäpätöisiä. Pyrkimyksenä lieneekin ollut Xn virkasuhteen purkamisen valmistelu.

Asian käsittely ja selvittäminen

Suojelupoliisi on antanut vastineen. Suojelupoliisin nykyinen päällikkö ei ole antanut Xlle tehtävämääräystä multimediaesityksen sisällöllisestä valmistamisesta eikä siten mahdollisuutta suorittaa virkatehtäväksi katsottavia tehtäviä kotipaikkakunnallaan Hämeenlinnassa. Suojelupoliisilla ei myöskään ole tapana velvoittaa virkamiehiä hankkimaan omalla kustannuksellaan virkatehtävien suorittamiseksi tarpeellisia työvälineitä. Xn ilmoittaman tietoliikenneyh-teyden ja uuden tietokoneen asentaminen on katsottava hänen yksityisasioidensa hoitamiseksi eikä virkatehtäväksi.

Operatiivisen johtovalmiuden ja tiedonvälityksen tarkoituksena on muun ohella, että valtakunnan ylin johto saa riittävää, nopeaa ja luotettavaa tietoa yhteiskunnallisesti tai muutoin merkittävistä tapahtumista viikonpäivästä ja vuorokaudenajasta riippumatta. Johtovalmiudessa olevat virkamiehet ovat koke-

neita päällystöön kuuluvia poliisimiehiä, joilla on pitkäaikainen kokemus poliisitoiminnasta. Suojelupoliisille valtakunnan turvallisuudesta vastaavana poliisina ja kansainvälisten tietojen välittämisen osapuolena on erityinen merkitys sille, että sen johtovalmiudessa oleva on aina tavoitettavissa. Valtakunnan turvallisuuden ja kansainvälisen yhteistyön voidaan katsoa vaarantuvan jo pelkästään sen johdosta, että johtovalmiudessa olevaa ei tavoiteta. Xn huolimattomasta ja moitittavasta menettelystä aiheutunut katkos kesti yli kaksi vuorokautta ja tänä aikana yhteydenotot ohjautuivat ulkopuolisen yksityishenkilön matkapuhelimeen. Selvitysten mukaan näitä yhteydenottoja tuli 25. - 27.9.2006 välisenä aikana noin viisi kappaletta. X on itse todennut, että oli luvannut tehdä tarkistussoiton edellisen päällystöpäivystäjän puolesta ja jättänyt sen tekemättä.

Suojelupoliisin tarkoituksena on ollut toimia asiassa hyvän työnantajaviraston tavoin ja antaa Xlle mahdollisuus selvittää asiat ensin suoranaisten esimiestensä kanssa ja silloin kun hän on ollut riittävässä kunnossa hoitamaan asiaa. X jäi sairauslomalle 22.2.2006 ja oli sillä tai vuosilomallaan 26.7.2006 asti. Hän oli tänä aikana työaikakirjanpidon mukaan töissä kuutena irrallisena arkipäivänä. Xn lähin esimies oli vuosilomallaan eräinä näistä päivistä. 29.9.2006 vuosilomansa ja eräiden virkatehtävien jälkeen, ja kun myös X oli virkapaikallaan, on esimies selvittänyt asiaa ja laatinut muistiot tapahtumista. Tämän jälkeen X oli jälleen sairauslomalla 4. - 16.10.2006 ja vuosilomalla 23. - 28.10.2006. Kummankin tapahtuman käsittely yhdessä kurinpidollisessa menettelyssä on molempien osapuolten kannalta tarkoituksenmukainen ja oikeudenmukainen ratkaisu.

X on antanut vastaselityksen. Määräys uuden esitysmateriaalin valmistamisesta on saatu alkuvuodesta 2006. Xn suojelupoliisilta saaman kotitietokoneen huolto ja päivitys, mukaan lukien vanhojen työhön liittyvien tiedostojen poisto, on katsottava työtehtäväksi.

Suojelupoliisin operatiivisesta johtovalmiudesta ja tiedonvälityksestä antamat määräykset eivät ahtaasti tulkiten anna mahdollisuutta tehdä soitonsiirtoa missään olosuhteissa omaan virkapuhelimeen. Siitä on muodostunut vain valitseva tapa ja soitonsiirto omaan puhelimeen on ohjeistettu johtovalmiuspäivystäjän ohjekansioon. Xan olisi tarvittaessa saanut yhteyden soittamalla hänelle kotiin tai virkapuhelimeen. Numerot löytyvät päivystyslistasta, jonka jakelussa ovat käytännössä kaikki tärkeimmät viranomaistahot Suomessa. On varsin teoreettista, että joku päivystyslistan ulkopuolelle jäänyt taho ei olisi saanut Xään yhteyttä virka-ajan ulkopuolella. Päällystöpäivystäjälle ei tule yhteydenottoja suorana ulkomailta. Kaiken kaikkiaan yhteydenottoja päällystöpäivystäjään on tullut varsin vähän. Nyt kysymyksessä olevan johtovalmiuspäivystyksen aikana ainoa ulkopuolinen yritys oli Helsingin kihlakunnan poliisilaitoksen päällystöpäivystäjän yhteydenottoyritys.

X on antanut lisäselvitystä.

Virkamieslautakunnan ratkaisu

Perustelut

Sovellettavat säännökset

Valtion virkamieslain mukaan virkamiehen on suoritettava tehtävänsä asianmukaisesti ja viivytyksettä. Hänen on noudatettava työnjohto- ja valvontamääräyksiä. Virkamiehen on käyttäydyttävä asemansa ja tehtäviensä edellyttämällä tavalla. Valtion virkamieslain mukaan virkamiehelle, joka toimii vastoin virkavelvollisuuksiaan tai laiminlyö niitä, voidaan antaa kirjallinen varoitus.

Poliisilain mukaan poliisimiehen on virassa ja yksityiselämässään käyttäydyttävä siten, ettei hänen käyttäytymisensä ole omiaan vaarantamaan luottamusta poliisille kuuluvien tehtävien asianmukaiseen hoitoon. Arvioitaessa poliisimiehen käyttäytymistä otetaan huomioon myös hänen asemansa ja tehtävänsä poliisihallinnossa.

Poliisin hallinnosta annetun lain mukaan poliisimiehelle, joka toimii vastoin virkavelvollisuuksiaan tai laiminlyö niitä, voidaan määrätä kurinpitorangaisuksena erottaminen vähintään yhdeksi ja enintään kuudeksi kuukaudeksi, jollei varoitusta ole pidettävä riittävänä.

Hallintolain mukaan viranomaisen on kohdeltava hallinnossa asioivia tasa-puolisesti sekä käytettävä toimivaltaansa yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin. Viranomaisen toimien on oltava puolueettomia ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Niiden on suojattava oikeusjärjestyksen perusteella oikeutettuja odotuksia.

Asiassa saatu selvitys

X on 23.11.2006 saanut kirjallisen varoituksen poissaolosta 20. - 21.2.2006 sekä huolimattomasta menettelystä 25.9.2006. X on poissaolonsa osalta vedonnut muun ohella siihen, että poissaolon ja varoituksen välinen aika on ollut pitkä. Huolimattomasta menettelystä, joka on liittynyt soitonsiirron tekemiseen suojelupoliisin johtovalmiudessa olevan päällystöpäivystäjän puhelimesta omaan virkapuhelimeen, X ei ole sinänsä kiistänyt. Hän on kuitenkin pitänyt varoituksen antamista ylireagoitina ja hallinnon oikeusperiaatteiden vastaisena, koska kysymys on ollut inhimillisestä virheestä, josta ei tosiasiallisesti aiheutunut mitään haittaa.

X on liittänyt oikaisuvaatimukseensa ylitarkastaja Bn 28.11.2006 antaman, suojelupoliisin johtovalmiuden vuoronvaihtoon liittyvän selvityksen. Selvityksen mukaan B oli lopettanut päällystöpäivystyksen 25.9.2006 aamupäivällä. Vuoron otti vastaan ylitarkastaja X, joka kävi hakemassa päivystyslaukun puhelimeen B virkahuoneesta. Vallitsevan käytännön mukana soitonsiirron päivystyspuhelimesta uuden päivystäjän puhelimeen tekee edellinen päivystäjä. Tehtävä olisi siten kuulunut B:n vastuulle. Kiireellisen ja keskeneräisen päätetyön johdosta kyseisen soitonsiirron teki kuitenkin B pyynnöstä X. Oikean numeron varmistaminen olisi kuulunut Bn tehtäviin, joten X ei ole väärän numeron näppäillessään syylistynyt huolimattomuuteen vaan korkeintaan erehdykseen, josta B kantaa osavastuun.

Virkamieslautakunnan johtopäätökset

Kirjallinen varoitus on hallintopäätös, jolla kohdistetaan moite virkavelvollisuuksien rikkomiseen ja kiinnitetään vastaisen varalle virkamiehen huomio tämän toiminnan moitittavuuteen.

Valtion virkamieslaissa ei ole säännöstä siitä, missä ajassa työnantajan on ryhdyttävä varoituksen antamiseen. Varoituksen edellä mainittu tarkoitus huomioon ottaen aika virkamiehen moitittavan käyttäytymisen ja varoituksen antamisen välillä ei kuitenkaan voi olla kovin pitkä. Asiaa arvioitaessa voitaneen kiinnittää huomiota siihen, että irtisanominen virkamiehestä johtuvasta syystä on tehtävä kohtuullisen ajan kuluessa siitä, kun peruste on tullut viranomaisen tietoon. Oikeuskäytännössä tällaisena kohtuullisena aikana on pidetty yleensä muutamia viikkoja.

Xn poissaolo 20. - 21.2.2006 on tullut hänen esimiehensä tietoon jo poissaolon kestäessä. X on ilmoituksensa mukaan antanut 24.2.2006 poissaolostaan selvityksen, jota hän on vielä 6.3.2006 täydentänyt. Xn kuulemiseksi varoituksen antamista varten on ryhdytty vasta yhdessä soitonsiirtoa koskeneen tapahtuman 25.9.2006 jälkeen marraskuussa 2006 eli yli kahdeksan kuukautta poissaolon jälkeen. Aikaa ei, huolimatta suojelupoliisin vastineesta ilmenevistä Xn ja hänen esimiehensä sairaus- ja muista lomista sekä virkatehtävistä, voida pitää kohtuullisena. Varoituksen antamiseen poissaolon johdosta ei siten ole enää ollut edellytyksiä.

X on ottaessaan 25.9.2006 vastaan johtovalmiudessa olevan päällystöpäivystäjän tehtävän tehnyt soitonsiirron johtovalmiuspuhelimesta virkapuhelimeensa vastoin suojelupoliisissa vallitsevaa tapaa itse ja ilman, että tarkistussoiton tekemisestä olisi huolehdittu. Xn menettely on siten ollut moitittavaa. Kun kuitenkin otetaan huomioon päällystöpäivystäjänä ennen Xa toimineen B:n osuus tapahtumiin ja erityisesti se, että soitonsiirron tekeminen väärään numeroon on perustunut inhimilliseen erehdykseen, ei ole kohtuullista, että Xlle on annettu asiasta kirjallinen varoitus.

Päätös

Virkamieslautakunta hyväksyy oikaisuvaatimuksen ja kumoaa kirjallista varoitusta koskevan päätöksen.

Sovelletut oikeusohjeet

Valtion virkamieslaki 14 § ja 24 §
Poliisilaki 9 c §
Laki poliisin hallinnosta 15a §
Hallintolaki 6 §

Muutoksenhaku

Valitusosoitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen liitteenä.

Puheenjohtaja

Heikki Jukarainen

Esittelijä

Katja Sorsimo

Virkamieslautakunnan päätös oli yksimielinen ja siihen osallistuivat puheenjohtaja Jukarainen, jäsenet Kulla, Isomäki, M. Nieminen, Komulainen ja Sipiläinen sekä varajäsenet Kerkelä, Nummijärvi ja Strömberg.